

FinTandem

handbok för koordinatörer

Ulrica Taylor
Katri Karjalainen
Pia Sandås
Marika Boström

1. INLEDNING _____	2
2. TANDEM SOM SPRÅKINLÄRNINGSMETOD _____	3
3. VEM KAN DELTA I TANDEM? _____	7
4. KURSMODELL: FinTandem _____	9
5. NÄRSTUDIETRÄFFARNA _____	13
6. SAMARBETE – MED VEM? HUR? _____	17
7. MARKNADSFÖRING _____	19
8. ANMÄLNINGAR OCH DATABAS _____	21
9. KONTAKT OCH STÖD TILL DE STUDERANDE _____	25
10. ALLMÄNNA SPRÅKEXAMINA _____	26
11. VANLIGA PROBLEM _____	30
LITTERATUR _____	31
BILAGA 1 _____	32
FAMILJEN _____	35
BILAGA 2 _____	38
BILAGA 3 _____	39
BILAGA 4 _____	42
BILAGA 5 _____	43
BILAGA 6 _____	44
BILAGA 7 _____	48
BILAGA 8 _____	49
BILAGA 9 _____	50
BILAGA 10 _____	51

1. INLEDNING

Katri Karjalainen

Tandem är förutom en cykel också ett sätt att lära sig språk. Genom tandem lär sig två individer med olika modersmål varandras språk genom växelverkan. Målet är att tandemparet träffas regelbundet och talar tandemspråken, som är de bägge parternas modersmål, lika mycket. På detta sätt får deltagarna båda öva sig i att använda tandemspråket, och den som har det som modersmål kan korrigera fel och fungera som språkmodell. Tandem är alltså språkinläring genom kommunikation med en infödd talare. Mera om tandem som språkinlärningsmetod i kapitel 2.

Tandem passar bra i ett tvåspråkigt land som Finland. Tandem används mycket i andra flerspråkiga länder som t.ex. i Schweiz. I Vasa har tandemläring använts som metod vid Vasa arbis sedan läsåret 2002–2003. Från och med läsåret 2006–2007 har kursen ordnats i samarbete med Korsholms vuxeninstitut. Sedan tandemmetoden togs i bruk, har koordinatorena utvecklat kursen både på basen av deltagarnas kommentarer och egna erfarenheter. Resultatet är FinTandem, en kursmodell som består av att deltagarna förenas till lämpliga par, en FinTandemhandbok för deltagarna och fem närstudieträffar. Den här handboken baserar sig på erfarenheterna av de FinTandemkurser som ordnats i Vasa och Korsholm. Syftet med handboken är att underlätta starten av FinTandemkurser på nya orter i Finland.

I Vasa och Korsholm är den vanligaste kombinationen finska-svenska tack vare både behovet av och möjligheten till tvåspråkighet i regionen. Som exempel kan nämnas ett FinTandempar där den ena parten är svensk- och den andra finskspråkig. De vill lära sig varandras modersmål och talar därför en timme finska och en timme svenska varje vecka. Båda vänjer sig vid att använda språket och lär sig förutom att tala, också att lyssna på sin FinTandempartner. Språken behöver inte begränsas, utan de bestäms efter regionens språkgrupper. Till exempel i östra Finland kan ryska vara en av de största grupperna i FinTandem och i Lappland på motsvarande sätt samiska. Under årens lopp har också vi haft med flera språk, t.ex. engelska, tyska, franska, ryska, italienska, kinesiska och persiska.

Tandem har två principer: *autonomi* och *ömsesidighet*. De här principerna är lämpliga för alla former av tandem, och att följa dem är utomordentligt viktigt för att samarbetet ska fungera. Mer om dessa principer finns i kapitel 2.

Deltagarna kan behöva hjälp för att kunna planera sin inläring och det är därför viktigt att koordinatorena känner till på vilket sätt man kan arbeta i FinTandem. Det är alltså koordinatorena som skall, om det så behövs, ha lärarrollen, även om FinTandem långt är ett självstyrt arbete. Koordinatorena skall dock inte styra deltagarna alltför mycket i vad de måste göra, utan ge alternativ som deltagarna själva kan välja mellan.

2. TANDEM SOM SPRÅKINLÄRNINGSMETOD

Katri Karjalainen

Tandem utgår från att två människor med olika modersmål kommunicerar med varandra för att lära sig varandras modersmål. Detta kan ske antingen genom att träffas personligen (face-to-face-tandem) eller via olika hjälpmedel såsom Internet (eTandem), där deltagarna inte fysiskt behöver befinna sig på samma ställe utan kan bilda tandempar med någon från andra sidan jordklotet. I denna handbok koncentrerar vi oss på face-to-face-tandem. För den som är intresserad av eTandem finns det information på Internet (se <http://www.slf.ruhr-uni-bochum.de/etandem/etindex-en.html>).

Face-to-face-tandem är en form av tandem där deltagarna träffas personligen och kommunicerar muntligt med varandra. Förutom verbal kommunikation kan man använda olika slags icke-verbala signaler såsom tonfall, gester och miner, vilket hjälper till att undvika problem och missförstånd p.g.a. bristfälliga språkkunskaper eller kulturskillnader. Man kan även använda skriftligt material (artiklar e.dyl.) om man så vill, men tyngdpunkten ligger på den muntliga kommunikationen.

I tandem är det fråga om ett utbyte. Båda är infödda talare i det språk som den andra vill lära sig och de samarbetar med varandra för att lära sig språket genom diskussion i en naturlig kommunikationssituation. Tandem skiljer sig från andra situationer där man kan lära sig ett språk med en infödd talare, genom att båda parterna i tandem får samma nytta av kommunikationen, också språkinlärningsmässigt. Eftersom båda får nytta av samarbetet har de också högre motivation att hjälpa partnern i dennas inläring än t.ex. då man samtalar med en infödd talare under ett utlandsresa.

I tandem är båda deltagarna samtidigt både inlärare och "lärare". De kan dock inte förvänta sig att partnern skall ta ansvar för inlärandet och planera det eller fungera som lärare och kunna alla grammatiska regler i sitt modersmål eller kunna bedöma och styra ens inläring. Alla tandempar skall gemensamt komma överens om sina inlärningsmetoder och regler för sitt samarbete.

I tandem sker kommunikationen med partnern på riktigt och inte genom konstruerade övningar. I tandem är det fråga om autentisk kommunikation och för att kunna förklara någonting för sin partner och för att lära känna honom/henne måste man, precis som i alla annan kommunikation mellan människor, ta hänsyn till partnerns personlighet. Man använder sin partner som språkmodell i tandemspråket, vilket påminner om det naturliga sättet att lära sig språk: genom att lyssna på andra och kommunicera med dem. Liksom ett barn lär sig språket i samverkan med sin omgivning lär sig en person i tandem hela tiden i samverkan med sin partner. Parterna lär sig språket genom att kommunicera med varandra.

Tandemprinciperna

I tandem finns det två grundläggande principer: ömsesidighetsprincipen och autonomiprincipen. Dessa principer gäller i alla former av tandeminläring oberoende av om det är fråga om en intensivkurs, ett flerårigt samarbete, eTandem via dator eller face-to-face-tandem. Det är viktigt att deltagarna följer dessa principer så att deras samarbete fungerar och gagnar bägge parterna.

Principen om ömsesidighet

Ömsesidighet betyder att bägge parterna förbinder sig att använda lika mycket tid och göra lika stor insats för båda språken, samt stödja varandra. Målet är att båda får lika stor nytta av samarbetet även om detta i praktiken är omöjligt att mäta. Det viktiga är dock att båda parterna känner att de får ut någonting av samarbetet. Båda skall både ge och få stöd. Att dela tiden jämnt är lätt och då får var och en bestämma hur man arbetar med sitt tandemspråk under den tid personerna praktiserar språket. Att se till att båda stöder varandra lika engagerat kan vara svårare att hålla koll på. Det är viktigt att parterna i början av samarbetet (och alltid då det behövs) diskuterar hur de vill att den andra stöder en.

Ömsesidighet betyder inte, att båda parterna skulle vara tvungna att arbeta på samma sätt för att på det sättet lära sig lika mycket. Däremot är målet att båda hittar de för sig mest lämpliga sätten att lära sig och bestämmer hur de använder dem enligt principen om autonomi.

Principen om autonomi

Principen om autonomi betyder att bägge parterna själva styr sin inläring. De skall alltså ta ansvar för sin egen inläring och bestämma vilka deras mål är, hur de vill uppnå dem samt hur mycket och hurdan hjälp de vill ha av sin tandempartner. Det är viktigt att berätta dessa saker för sin partner, så att han/hon förstår vilken typ av hjälp som behövs. De får alltså båda bestämma hur de vill arbeta under den tid de använder tandemspråket. Om den ena parten vill läsa texter och få hjälp med att förstå dem och den andra vill tala fritt om olika teman, kan båda hjälpa varandra.

Det är viktigt att följa de två principerna. Om ömsesidigheten inte fungerar är det osannolikt att den part som får mindre nytta orkar fortsätta att träffa sin tandempartner. Eftersom tandem är ett relativt självständigt sätt att lära sig ett språk är det för att samarbetet ska lyckas en absolut förutsättning att upprätthålla motivationen. Det är också viktigt att ta ansvar för den egna inläringen, så att båda parterna kan uppnå sina mål och känna att de lyckas. De bör även ta ansvar för planeringen av tandemträffarna, ta initiativ till att träffas och till att hitta lämpliga samtalsämnen. Om ansvaret ligger bara på den ena tandempartnern kan det kännas att han/hon måste göra för mycket, vilket i sin tur sänker motivationen.

Det finns egentligen inga andra principer förutom de ovan nämnda, utan deltagarna kan själva bestämma vilka aktiviteter de vill prova. Alternativen är många: fri

diskussion, diskussion om ett visst ämne, läsning och genomgång av texter tillsammans, filmer och tv på det ena av språken, teater och föreläsningar eller motsvarande. Eftersom det också är meningen att man bekantar sig med den andra kulturen kan t.ex. matlagning tillsammans vara en ypperlig träning. Man kan träffas var man vill: på kafé, hemma, på joggingrundan, på gym, på puben etc. Genom att variera både övningar och ställen där man träffas, kan deltagaren utveckla sina språkkunskaper på ett mångsidigt och roligt sätt. Det finns mera idéer om olika möjligheter och övningar i bilaga 1.

Partnern som språkmodell och stöd

I tandem lär man sig ett språk genom att använda sin partner som språkmodell och genom den feedback man får av sin partner. Därför skall man fästa uppmärksamhet även vid sitt modersmål samt på hur man kan korrigera varandra.

Att tala sitt modersmål

Det är viktigt att inte blanda språken i tandem. Ibland får koordinatörerna frågan om båda vid ett och samma tillfälle kan tala sitt modersmål och på det sättet diskutera på två språk. Detta är absolut inte meningen i tandem. Man ska alltid tala samma språk som sin samtalspartner, så att båda hälften av tiden använder språk A och den andra hälften språk B. På detta sätt får båda parterna möjlighet att öva både förståelse och produktion samt lyssna på en infödd talare och hur denna uttrycker sig.

I tandem får man alltså inte bara övning i att tala det främmande språket utan också i hörförståelse. Detta är en orsak till att man ska dela tiden jämnt och till att båda också ska använda sitt modersmål och på det sättet ge partnern input på dennas tandemspråk. Att båda parterna talar samma språk är dessutom det vanligaste i en naturlig kommunikationssituation, som en tandemdiskussion också ska vara.

Det är alltså viktigt att inte bara tänka på sitt tandemspråk utan även på sitt modersmål. Man skall anpassa sitt modersmål så att ens partner förstår en. Man skall dock inte tala alltför enkelt utan utmana den andra lite för att han/hon ska lära sig något. Utgångsnivån skall alltid definieras enligt den personens kunskapsnivå vars tandemspråk man talar.

Då man använder sitt modersmål får man också möjlighet att höja den innehållsliga nivån i diskussionen och man kan då uttrycka sig precis som man vill utan att behöva utelämnas någonting, som man kanske skulle göra på sitt tandemspråk. Att använda sitt modersmål är viktigt, eftersom man då också märker kontraster mellan sitt modersmål och tandemspråket och blir mer medveten om skillnaderna och likheterna mellan språken. Man blir också mer medveten om språket i allmänhet. Detta hjälper en att lära sig sitt tandemspråk mer effektivt. Den tid man ägnar åt sitt modersmål är således inte bortkastad tid.

Att hitta en lämplig partner

Man kan lära sig ett språk via tandem i princip med vem som helst, förutsatt att båda vill lära sig varandras modersmål. Om deltagaren har mera preciserade mål, som att han/hon vill lära sig använda t.ex. ett ordförråd inom ett visst fackområde, behövs en partner som behärskar den typen av vokabulär. Detta är en orsak till att det är bra att fråga deltagarnas yrken i anmälningsskedet, för att vid behov kunna skapa par som har ett gemensamt fackområde och som kan hjälpa varandra med respektive språk. Allmänt språkbruk kan man däremot öva med vem som helst.

Det är också viktigt att parterna verkligen talar varandras tandemspråk som modersmål. Ibland meddelar människor, att de talar ett språk som de har studerat eller använder mycket som "modersmål" . Det här är ändå inte meningen. Även om en person kan ett språk mycket bra så har en sådan person sist och slutligen ändå inte samma språköra som en infödd och behärskar inte heller olika nyanser i språket på modersmålsnivå. För att tandem ska kunna användas t.ex. i gymnasiet eller på universitetet, för att komplettera språkstudierna, är det viktigt att den ena parten har modersmålskunskaper i språket. Naturligtvis finns det tvåspråkiga personer, men de har vanligen lärt sig båda språken parallellt redan i barndomen.

Att stödja och korrigera varandra

Eftersom målet med tandem är att lära sig, ska man fästa uppmärksamhet vid sina fel för att inte upprepa dem. Partners uppgift är att hjälpa med detta på det sätt som man har kommit överens om. Även om det är fråga om autentisk kommunikation måste man således fästa mer uppmärksamhet vid kommunikationens formella drag och inte bara vid innehållet. I sina diskussioner glömmar deltagarna i tandem lätt detta och koncentrerar sig mer på innehållet. Men även om man tycker att det viktigaste är att bli förstådd, så måste man också ta upp språkfel för att lära sig någonting.

Det är bra att redan i början av kursen diskutera hur man ska korrigera fel. Det är viktigt att uppmana deltagarna att diskutera detta med sin tandempartner i samband med att de inleder tandemsamarbetet. Även då man korrigerar fel bör man beakta principen om autonomi: båda parterna får själva bestämma hur de vill att tandempartnern korrigerar, och sätten behöver inte vara de samma för båda språken. Det är även bra att påminna deltagarna om att deras tandempartner kan säga till när den andra gör ett fel trots att han/hon inte nödvändigtvis har förmågan att förklara grammatik.

Förutom att korrigera fel kan partnern också ge positiva kommentarer t.ex. då en tandemträff lyckats väl. Dessutom kan partnern alltid nu och då tillsammans diskutera framstegen och hjälpa varandra med att bedöma utvecklingen av språkkunskaperna.

3. VEM KAN DELTA I TANDEM?

Katri Karjalainen & Ulrica Taylor

Tandem är en inlärningsform som är öppen för alla, men för att tandem ska fungera maximalt ska man åtminstone behärska grunderna i språket. Man måste alltså ha sådana färdigheter så att man åtminstone har de byggstenar som behövs för att kommunicera på grundnivå. Man ska undvika att para ihop två personer som är nybörjare för då har man inget stödspråk. Det kan fungera riktigt bra att para ihop en som är stark i tandemspråket med en som är nästan nybörjare i sitt tandemspråk. Där är det ändå viktigt att man håller fast vid ömsesidighetsprincipen, dvs. att båda språken får lika mycket tid så att båda parterna känner att de får ut något av utbytet.

Tandemkurser lämpar sig egentligen för alla som åtminstone behärskar grunderna i ett främmande språk och vill lära sig mer genom att använda språket.

Grundkunskaperna i tandemspråket behövs för att man ska kunna kommunicera och använda det. Eftersom tiden ska delas jämnt mellan språken måste deltagaren åtminstone kunna förstå enkla inlägg på tandemspråket, samt kunna uttrycka sig på det. Det finns dock fall där nybörjare har lyckats med tandem, men då krävs det mycket arbete av båda parterna och den som har svaga kunskaper rekommenderas också studera sitt tandemspråk utanför tandemövningarna. Om man har mycket svaga kunskaper krävs det mycket inte bara av en själv utan också av ens partner för att tandem skall fungera. Då måste åtminstone den ena parten ha mycket starka kunskaper i det egna tandemspråket för att man ska kunna kommunicera. I en sådan situation använder man det starkare språket som stödspråk för att kontrollera att kommunikationen fungerar och för att förklara svåra partier. Detta passar dock bara för de mest motiverade tandemdeltagarna, eftersom det är så krävande för båda parterna. Två nybörjare ska inte bilda ett tandempar, eftersom de inte kan använda någonting av språken som stödspråk och då är kommunikationen omöjlig.

Också en person som har starka kunskaper i sitt tandemspråk kan lära sig av en person som inte har det, eftersom han/hon ändå har den starkas tandemspråk som modersmål och dessutom kan det bättre än den som har språket som andraspråk.

Personen behöver inte vara extremt utåttriktad för att kunna delta i tandem. Egentligen är det ofta lättare att börja tala ett främmande språk med bara en människa som lyssnar, än i en större grupp. Deltagaren behöver ändå vara förberedd på att diskutera, både på sitt tandemspråk och på sitt modersmål. Man skall kunna ta initiativ och föra diskussionen vidare. Om en av parterna däremot hela tiden måste anstränga sig för att få diskussionen att flyta genom att fråga och ta initiativ, utan att få respons från den andra, blir samarbetet troligtvis inte lyckat. Detta har att göra med principen om ömsesidighet: båda ska både få nytta av och själv satsa på samarbetet.

En god tandempartners egenskaper

Här följer en lista på tre egenskaper som karakteriserar en god tandempartner.

1. Förståelse

Att förstå den andras mål och vilja stödja processen enligt den egna förmågan för att nå dessa mål.

2. Godkännande

Att acceptera den andra som en individ som själv bestämmer om sin inläring, sina mål och sitt arbetssätt. En god tandempartner tar i beaktande den andras åsikter och känslor precis som man gör i all annan kommunikation människor emellan.

3. Förmåga att samarbeta

Att kunna diskutera med den som studerar språket genom att vid behov hjälpa till, men även ge den andra tid att formulera budskapet. En god tandempartner hjälper på det sätt partnern önskar.

4. KURSMODELL: FinTandem

Katri Karjalainen & Ulrica Taylor

Det har funnits olika typer av tandemkurser som baserat sig på tandemprinciperna, allt från ett par veckors intensiva heldagsstudier till studier som tar en termin eller ett läsår. I Vasa startade utvecklingen av en tandemkurs hösten 2002. Till arrangören hörde att para ihop lämpliga deltagare, ordna en introduktionsträff i början av läsåret och be deltagarna fylla i en kursutvärdering i slutet av läsåret. Följande läsår erbjöds deltagarna en handbok och syftet med den var att hjälpa dem att komma igång med samarbetet med partnern. De gemensamma närstudieträffarna utökades till tre. Det tredje läsåret ordnades fyra träffar. Det fjärde läsåret har närstudieträffarna varit fem till antalet, vilket verkar vara ett lämpligt antal under ett läsår.

Att hitta lämpliga par

Vi har inte uppburit någon avgift i samband med anmälan till FinTandem, utan kursavgiften har debiterats först då deltagaren fått ett tandempär. Då man söker efter ett lämpligt par, bör man beakta många faktorer. Fastän en deltagare skulle kunna träna språket i princip med vem som helst är samarbetet i praktiken mycket beroende av om parterna kommer överens och trivs tillsammans. Därför får deltagarna uppge bakgrundsinformation om sig själva och de får också uttrycka önskemål. Här följer mer om valkriterierna.

1. Ålder

Personer i ungefär samma ålder har i allmänhet någonting gemensamt att diskutera, fastän samma ålder inte behöver vara det definitiva kriteriet. Åldern är av större betydelse för ungdomar, eftersom skillnaden mellan t.ex. en 17-årig gymnasist och en 19-årig studerande, som flyttat hemifrån, är rätt stor. Det här syns också i valet av samtalsämnen. Senare i livet har några års skillnad i ålder inte så stor betydelse. En åldersskillnad på 5-10 år är knappt märkbar. Vi har också sett exempel på när par med mycket stor åldersskillnad (ca 50 år) har fungerat mycket väl.

2. Kön

Många känner sig säkrare då de får träna språket med någon av samma kön och det är då också lättare att hitta gemensamma samtalsämnen. Å andra sidan finns det också välfungerande FinTandempär av olika kön. En del önskar sig även en FinTandempartner av det andra könet, vilket beaktas då man söker en lämplig partner. Koordinatören ska däremot inte fungera som servicebyrå för personer som söker en livskamrat.

3. Fritidsintressen och yrken/utbildning

Liknande hobbyer, samma utbildning eller arbetsbakgrund ökar samtalsämnen av ömsesidigt intresse. Hobbyerna är, av de ovan nämnda faktorerna, den klart främsta förenande länken.

4. Boningsort

Personer som bor någorlunda nära varandra har lättare att träffas av helt praktiska skäl. Vissa kanske inte har bil och kan därför inte ta sig till en gemensam mötesplats. När vi har haft deltagare från olika kommuner har vi också försökt beakta boningsorten när vi har valt partner. Ibland är det naturligtvis inte möjligt och det att man bor långt ifrån varandra behöver inte ställa till problem om motivationen är hög. Exempel finns på goda FinTandemutbyten där partnererna har pendlat upp till en timme för att träffas varje vecka. Ofta har de då turats om att resa. Även här gäller ömsesidighetsprincipen!

Närstudieträffarna

Syftet med närstudieträffarna är att stöda deltagarnas pararbete, att ge dem vägledning och tips, samt att ge dem en möjlighet att träffa andra FinTandempär. Närstudieträffarna är fördelade jämnt under hela läsåret, två träffar under höstterminen och tre under vårterminen. Tidpunkterna för träffarna kan naturligtvis justeras, så att de passar in i arrangörens övriga verksamhet. Nedan finns en kort beskrivning av närstudieträffarna och mera står att läsa i avsnitt 5.

1. Informationskväll

Den första närstudieträffen kan ordnas i början av oktober. Målet är då att största delen av anmälningarna görs i september, så att arrangören kan börja söka lämpliga FinTandempär redan innan den första närstudieträffen. Information om att deltagaren har fått en FinTandempartner kan med fördel skickas ut cirka en vecka på förhand. Den första närstudieträffen blir då en naturlig sammankomst för att komma och höra mera om FinTandem och för att få träffa sin partner för första gången. Närstudieträffen är samtidigt en informationskväll för dem som ännu inte har fått ett par och för andra intresserade som ännu inte har anmält sig till kursen.

2. Tips på övningar och aktiviteter

Den andra närstudieträffen kan arrangeras i december, då största delen av alla som anmält sig under läsåret redan har fått en FinTandempartner. Under träffen får deltagarna närmare höra om olika aktiviteter och övningar, som även i stora drag presenterats i den FinTandemhandbok som delats ut till deltagarna.

3. Gruppdiskussion

Det är lämpligt att ordna den tredje närstudieträffen i mitten av januari. Många FinTandempar har hållit en paus under julhelgen och närstudieträffen är ett bra sätt att igen få igång parens FinTandemträffar så att uppehållet inte blir för långt. Under den här närstudieträffen får kursdeltagarna diskutera med varandra i grupp och utbyta erfarenheter kring hur de har upplevt samarbetet i FinTandem.

4. Spelkväll

Under den fjärde närstudieträffen i mars brukar det skrattas hjärtligt då kursdeltagarna får prova på olika spel, med vilkas hjälp deltagarna på ett roligt sätt kan utveckla sina språkkunskaper. Olika spelstationer, som deltagarna kan prova och cirkulera emellan, finns framlagda. Samtidigt ger träffen ypperliga möjligheter för deltagarna att träffa andra FinTandempar och i bästa fall kan de till och med komma överens om att träffas för att spela något spel tillsammans.

5. Picknick

Läsåret avslutas i maj med en picknick. Är vädret vackert går man förstås ut och är det sämre väder får man ta picknick inomhus. Kursdeltagarna får ta med sig en matsäck, gärna tillsammans med sin FinTandempartner, och medan man äter kan man även diskutera med övriga deltagare på kursen. För koordinatörerna är picknicken ett bra tillfälle att samla in kommentarer både via utvärderingsblanketter och via muntliga diskussioner.

FinTandemhandboken

Syftet med handboken är att hjälpa deltagarna på FinTandemkursen att komma igång med samarbetet med tandempartnern. Handboken innehåller information om tandemprinciperna, tips på övningar, information om de allmänna språkexamina och en modell för hur man kan föra inlärningsdagbok. Med hjälp av dagboken kan man planera och följa upp sin egen inläring. Handboken har under årens lopp utvecklats för att komplettera behovet av information.

Individuellt stöd

Kursdeltagarna har under hela läsåret möjlighet att få individuellt stöd och råd av koordinatörerna på kursen, antingen i samband med närstudieträffarna, via telefon eller via e-post. Det är viktigt att påminna dem om stödet och att försöka sänka tröskeln till kontakt så mycket som möjligt. Annars kan det gå så, att även ett litet problem i samarbetet med tandempartnern kan bli oöverkomligt och paret slutar träffas fastän situationen skulle ha kunnat redas ut genom att diskutera det under ledning av koordinatörerna. Koordinatörerna fungerar även vid behov som medlare i

problemsituationer, då t.ex. den ena parten slutar svara på kontaktförsök, inte kommer till FinTandemträffarna e.dyl.

5. NÄRSTUDIETRÄFFARNA

Ulrica Taylor

Varför närstudieträffar?

Redan när FinTandemprojektet startade hösten 2002 tänkte vi att det säkert vore bra att samla deltagarna gemensamt vid några tillfällen för att ge dem den information de behöver. Detta för att kunna jobba effektivt med metoden och för att ge deltagarna nödvändigt stöd i studierna. Vid en utvärdering efter det första projektåret framkom det tydligt hur viktiga närstudieträffarna var. De flesta önskade att antalet närstudieträffar skulle utökas till följande år. Från att ha börjat med en gemensam träff utökades antalet vidare till tre, sedan fyra och till slut till fem träffar per år – ett antal som har visat sig vara lämpligt.

Allt som sägs och presenteras under närstudieträffarna görs både på finska och svenska och vid behov på engelska. Vi har kanske ibland gått till överdrift med detta och har fått en del kritik för det. Många kan alla tre språken och tycker det blir tråkigt att höra allt i repris, ibland två gånger. Man kan ju motivera dubbleringen med att deltagarna erbjuds en extra möjlighet att öva sitt tandemspråk. En lösning kunde vara att översätta mera kortfattat eller att ha en skriftlig sammanfattning (t.ex. på OH) på något av språken. En del kunde t.ex. först stå i skriftlig form på svenska, medan följande del kunde presenteras på finska och så vidare. Är det så att alla förstår båda språken tillräckligt bra, kan man förslagsvis förklara en del endast på finska och följande del endast på svenska och fortsätta så hela presentationen igenom.

Alla har naturligtvis inte behov av närstudieträffar, utan klarar sig mycket bra på egen hand. Men för många är det ett sätt att öka sin motivation och få idéer för samarbetet med FinTandempartnern.

Vid varje närstudieträff kan det vara bra att påminna om de kommande närstudieträffarna, när och var de hålls och vad de innehåller. Kom också ihåg att alltid i god tid påminna deltagarna om den kommande träffen, t.ex. via e-post. Vi har uppmuntrat dem att anmäla sig på förhand. Det är både ett sätt att få kontakt med deltagarna, ett sätt att få dem att förbinda sig att komma, samt ett sätt att få veta ungefär hur många personer man ska räkna med för att kunna veta vilken typ av utrymme man behöver och t.ex. hur mycket material som bör kopieras.

Kom också ihåg att göra upp deltagarlistor för träffarna. De kanske behövs för institutets/skolans statistik och kan också behövas för vissa gruppers studier. För en del studerande kan t.ex. närstudieträffarna vara obligatoriska och därför måste man ha bevis på att de deltagit.

Närstudieträff I – information om metoden

Hos oss har vi traditionellt ordnat den första gemensamma träffen i början av oktober att ha gott om tid för att gå ut med information till alla samarbetsparter och till allmänheten. Det har också varit viktigt att ha tillräckligt med tid för att få in så många anmälningar som möjligt. Den första träffen har många olika syften:

- att ge deltagarna tillfälle att träffa sin FinTandempartner för första gången
- att informera om metoden och de olika arbetssätt den erbjuder
- att marknadsföra kursen

Den första träffen erbjuder ett trevligt spänningsmoment, eftersom deltagarna normalt inte på förhand hunnit träffas och bekanta sig med varandra. När deltagarna kommer till närstudieträffen, får de en handbok i FinTandem och en namnlapp. Lappen klistrar deltagaren fast på ett synligt ställe och får efter informationen gå runt och söka upp sin tandempartner. De deltagare som på förhand fått ett meddelande om att de har lyckats få en partner har uppmanats att kontakta varandra för att försäkra sig om att båda kommer till närstudieträffen. Det kan hända att en av parterna inte har möjlighet att komma till träffen, men detta gör ingenting. De som inte kan komma till den här närstudieträffen får sin handbok via post. Vi brukar också skicka kontaktuppgifterna och handboken till alla kursdeltagare. Ifall de uteblir från den första närstudieträffen får de själva ta ansvar för att kontakta varandra. Vi brukar föreslå att de som fått en partner sätter sig ner en stund och bekantar sig med varandra och att de bestämmer en tid för sin första "riktiga" FinTandemträff. Vi ber dem att gärna fylla i sid. 13-14 i FinTandemhandboken före den första riktiga FinTandemträffen. Där finns frågor angående utgångsnivån och målsättningarna med att vara med i tandem. Ifall deltagarna har svarat på frågorna på förhand kan de gå igenom punkterna med sin partner då de träffas.

Det huvudsakliga syftet med den första närstudieträffen är ändå att ge information om hur tandemläring fungerar. Dessa punkter brukar vi gå igenom:

- bakgrunden till projektet
- information om vad tandemläring är och varför vi rekommenderar FinTandem
- principerna (se kap. 2)
- hur de kan använda sig av handboken
- dagboken och dess användning
- kopplingen till allmänna språkexamina och hur man förbereder sig
- praktiska arrangemang
- information om följande närstudieträff (tid, plats, innehåll)

Vi brukar också använda denna första informationskväll till att marknadsföra FinTandem. Vi inbjuder alla som är intresserade av metoden att komma och lyssna vad det handlar om. Ifall de fortfarande är intresserade efter träffen får de anmäla sig.

Närstudieträff II – aktiviteter

Vid den andra närstudieträffen kan det löna sig att kort repetera principerna, men tyngdpunkten ligger på att ge deltagarna exempel på så många olika aktiviteter som möjligt som de kan ha nytta av under sina FinTandemträffar. Se bilaga 1 med exempel på de aktiviteter vi berättar om. Det är främst fråga om en inspirationskväll som hjälper deltagarna att planera sina träffar på förhand och få olika idéer för vad de konkret kan göra när de träffas. Ifall de märker att de inte fått ut något nytt av sina träffar, ger vi dem en mängd olika förslag på aktiviteter, så att de kan variera innehållet på FinTandemträffarna. Vi har också gett dem ett antal länkar på Internet som kan vara användbara.

Närstudieträff III – erfarenhetsutbyte gruppvis

Den tredje närstudieträffen har genom åren varit den mest uppskattade. Den går ut på att deltagarna sätter sig i modersmålsgrupper (finska, svenska, engelska – beroende på vilket språk de har som modersmål eller som de kan bäst av de tre). Grupperna kan förslagsvis bestå av 4–6 personer. Vi ber dem att i varje grupp utse en sekreterare och diskutera och anteckna det viktigaste som kommer upp under deras diskussion utgående från ett diskussionsunderlag (se bilaga 2) som finns på de tre språken. Det kan löna sig att ge dem en viss tidsram och med jämna mellanrum påminna dem om den, eftersom det ibland händer att vissa grupper bara hinner med hälften av frågorna. Vissa grupper kan också behöva uppmuntras att prata. Om möjligt kan koordinatörerna gå omkring och följa med diskussionerna och finnas till för att svara på eventuella frågor.

Vi brukar se till att det alltid finns tid (20–30 minuter) att sammanfatta diskussionerna. Vi har bett grupperna att i tur och ordning redogöra för vad de har diskuterat, en fråga i gången. Dessutom brukar vi, om det behövs, översätta sammanfattningarna till de andra två språken så att alla har möjlighet att förstå.

Tidsmässigt brukar vi hålla den tredje närstudieträffen i januari, eftersom de flesta då har hunnit komma igång ordentligt och därför har en del erfarenheter att dela med sig av. Samtidigt är de kanske i behov av stöd från andra, ifall deras FinTandemutbyte inte har varit helt friktionsfritt. De kan få nya idéer som hjälper dem att vända samarbetet med sin partner i en mer positiv riktning. Det som allra tydligast brukar komma fram under de här träffarna är i alla fall de positiva erfarenheterna. Deltagarna formligen sprudlar av iver för hur genialisk metoden är och för hur väl den passar just dem.

Närstudieträff IV – spel

Målet med den fjärde närstudieträffen, som vi brukar arrangera i mars månad, är att för deltagarna introducera olika typer av spel som stöder språkutvecklingen. Till den här träffen är det extra viktigt att deltagarna anmäler sig, så att man kan förbereda sig på hur många spel som behövs och så att man kan möblera mötesutrymmet

ändamålsenligt. När vi bjuder in till spelkväll, brukar vi uppmuntra tandemparet att komma tillsammans, även om det naturligtvis också är möjligt att komma utan sin partner.

Vi brukar placera bord och stolar så att 4–6 personer sitter kring ett och samma bord. Antalet behöver inte vara jämnt, men vid alla bord ska finnas modersmålstalare av båda språken. I början av träffen är det viktigt att ge noggranna instruktioner. Alla spel presenteras och reglerna förklaras så enkelt och kort som möjligt, samtidigt som man förklarar på vilket sätt man övar språket med spelet i fråga. Instruktionerna är viktiga för att undvika att man sedan bli tvungen att springa runt och förklara regler för alla.

Meningen är att deltagarna ska få pröva på så många spel som möjligt under kvällens lopp. Därför bör man också instruera hur och när deltagarna ska byta spel. Här kan man bestämma själv om man tycker att bytet ska ske med t.ex. 15–20 minuters mellanrum eller om deltagarna ska få byta när de tycker att det passar dem. Det är viktigt att man har förberett det så att det hela tiden finns ett par tomma bord med olika spel så att ingen blir utan en spelstation att gå till.

De spel vi har använt oss av är t.ex. Alias, Trivial Pursuit, Suomi-peli, Alfapet, A-Ö, Arvaa kuka? och det tandemspel som finns på tandem-servern i Bochum (<http://www.slf.ruhr-uni-bochum.de/tandem/sve/0103-sve.html>). Tandemspelet har översatts till många språk, men inte till finska. Den finskspråkiga versionen finns i bilaga 3. Det spelet brukar vi kopiera åt alla som har anmält sig till spelkvällen så att de får ta det med sig hem och spela det med sin tandempartner flera gånger.

Vi har också erbjudit deltagarna att komma till institutets kafeteria på sina FinTandemträffar och låna de spel de är intresserade av att spela. Det här är en service som har utnyttjats flitigt och som har uppskattats av deltagarna. Arrangören kan också kontrollera ifall det finns liknande spel som är tillgängliga vid de lokala biblioteken.

Närstudieträff V – avslutning och utvärdering

Den sista närstudieträffen är en slags avrundning av FinTandemäventyret under mycket avslappnande former. Vi brukar förlägga den sista träffen till maj och gå ut på en utflykt med picknick tillsammans. Alla tar något gott att äta och dricka med sig (gärna i samplanering med FinTandempartnern). I samband med picknicken samlar vi också in en utvärderingsblankett (se bilaga 4), som deltagarna har ombetts fylla i på förhand. Man kan också dela ut blanketterna i början av picknicken så att deltagarna får fylla i dem under närstudieträffen. Vi brukar också samtala om vad som har upplevts som positivt och eventuellt negativt med FinTandem. Också de som inte har möjlighet att komma med på utflykten ombeds fylla i utvärderingsblanketten. För att uppmuntra deltagarna att skicka in utvärderingen har vi bland dem som svarat lottat ut en gratis kurs vid institutet inför följande läsår. Som ett tips är det alltid klokt att ha en plan B ifall vädrets makter inte står på er sida. Hittills har vi i alla fall haft tur med vårvädret under våra picknicker.

6. SAMARBETE – MED VEM? HUR?

Ulrica Taylor

När ett institut eller en skola går in för tandemläring, är det mycket viktigt att man inte gör det ensam, utan att man bygger upp en bred bas genom samarbete med olika skolformer och instanser. Här finns det säkert en hel massa olika alternativ för samsarbetsformer, men vi nämner nu dem som vi har utvecklat för att ge er idéer för hur ni kan bygga upp liknande nätverk för samarbete.

Eftersom Vasa är en stad med många studerande och många skolor på olika nivåer var det naturligt för oss att inleda samarbete med de olika skolorna på olika sätt. Först och främst var det självklart att samarbeta med vårt finska systerinstitut Vaasa-opisto. De hjälpte till med att marknadsföra tandem, speciellt för dem som studerade svenska hos dem. Detta är ett komplement till studierna i svenska vid institutet.

Eftersom tandemprojektet initierades av professor Christer Laurén vid Vasa universitet var universitetet en annan naturlig samsarbetspart. FinTandem har erbjudits som ett komplement i studierna, speciellt för dem som studerar svenska och språkbad vid universitetet, men marknadsföringen har gått ut även till andra nya studerande via tutorerna eller e-postlistor i början av varje läsår.

Samarbetet har sträckt sig så långt att de som studerar vid Institutionen för nordiska språk vid Vasa universitet t.o.m. har kunnat räkna FinTandem som sin språkpraktik. Deras FinTandemstudier har följt mycket strikta regler med obligatorisk närvaro vid närstudieträffarna, ifylld dagbok för varje FinTandemträff och ett visst antal timmar totalt som de noggrant måste redogöra för. Här är det viktigt att understryka att det inte är arrangören av FinTandem som ansvarar för att FinTandemstudierna godkänns i deras studier, utan att det ansvaret ligger hos den institution där de studerar.

Samarbetet med stadens övriga högskolor/universitet har också varit fruktbart. Vi har varje höst informerat lärarna vid Åbo Akademi i Vasa, Svenska handelshögskolan, Vasa universitet och yrkeshögskolorna i Vasa i samband med det s.k. högskolekonsortiets seminarier. Information har också gått till studerandena via studentkårernas e-postutskick.

Också stadens gymnasier kom med i ett tidigt skede. Deras studerande har fått räkna FinTandem som en tillämpad kurs. För att få kursen godkänd behövs också här ett visst antal bokförda timmar och ifylld inlärningsdagbok (finns som bilaga i FinTandemhandbok för kursdeltagare). Vid gymnasier har vi informerat om FinTandem på lärarmöten, morgonsamlingar och speciella infotillfällen där man har samlat stora grupper studerande. Se bilaga 5 för det material som har använts vid information till studerandena. Vi har också utvecklat ett lite mer omfattande infoblad (se bilaga 6), som vi har delat ut till lärare vid de skolor vi har samarbetat med. Samma infoblad har också använts som första information vid kontakt till potentiella

nya samarbetsparter, dvs. till rektorerna. Man kan även skicka eventuella nya samarbetsparter ett infoblad om hur man kan arrangera godkännandet av FinTandem som en del av studierna (bilaga 7).

För att öka potentialen för ungdomar att få en lämplig partner, har samarbetet också utvidgats till folkhögskolorna och yrkesinstituten i Vasa. Vid Evangeliska folkhögskolan når vi också en stor grupp invandrare, som därmed kan erbjuda mer exotiska språk för FinTandemutbyte, samtidigt som de själva får en ypperlig möjlighet att skapa en naturlig kontakt till den finlandssvenska/finska kulturen.

Ett annat framgångsrikt samarbete har vi haft med Vasa stad, där de anställda erbjudits FinTandem gratis, samtidigt som de till viss del har fått idka dessa språkstudier på arbetstid. Detta har gällt endast studier i svenska och finska och går hand i hand med den nya språklagstiftningen. Se bilaga 8 (på finska) för att studera de överenskomna reglerna för FinTandemkursen för de anställda inom Vasa stad.

Eftersom vår grannkommun Korsholm i motsats till Vasa har svenska som majoritetsspråk, tyckte vi också att ett samarbete med grannkommunen vore en god idé. Därför har vi fr.o.m. våren 2006 inlett ett samarbete med Korsholms vuxeninstitut. Marknadsföringen sker delvis gemensamt och närstudietillfällena ordnas parallellt på båda instituten. FinTandemdeltagare som är bosatta i Korsholm betalar kursavgiften till Korsholms vuxeninstitut och de som är bosatta i Vasa betalar kursavgiften till Vasa arbis. Av de deltagare som bor i andra kommuner faktureras hälften av vuxeninstitutet och hälften av arbis. Vi har utvecklat de pedagogiska materialen gemensamt och skolar nya handledare. Även de kommunanställda i Korsholm är med, om än på lite andra villkor än de anställda i Vasa stad. Här finns det ju inga regler för hur det måste vara eller fungera, utan varje skola eller institution kan utveckla samarbetet så att det motsvarar behoven.

7. MARKNADSFÖRING

Ulrica Taylor

För att man ska få FinTandem att fungera behövs ett stort underlag, dvs. många anmällda så att alla kan få en så lämplig partner som möjligt. För att åstadkomma en bred bas behövs en bred marknadsföring på alla fronter. I en tvåspråkig kommun är det också extra viktigt att se till att man når ut till båda språkgrupperna i lika hög grad. Dels bör man använda sig av radio och lokala dagstidningar, både finsk- och svenskspråkiga. Dels kan man göra reklamaffischer och mindre informationsblad som man kan lägga ut vid olika informationspunkter i skolor, bibliotek, bokhandlar etc. I bilaga 5 ser ni exempel på informationsblad vi har gjort.

När man kontakter skolor lönar det sig alltid att ordna informationsmöten för rektorer och lärare först och sedan för studerande. Det är mycket viktigt att man har hela skolan bakom projektet och speciellt viktigt är det naturligtvis att språklärarna blir engagerade. När man träffar lärare och rektorer är det viktigt att man förutom den muntliga informationen också ger dem information skriftligt på ett överskådligt och intresseväckande sätt. Se bilaga 6 för ett exempel på information som har delats ut till rektorer och lärare.

När man informerar studerande är det alltid bra att ge så konkret information som möjligt. Också här är det bra att man funderar på det visuella när man förmedlar informationen. Man kan använda sig av OH eller PowerPoint för att fokusera på det viktigaste, samtidigt som man har infoblad att dela ut. Det kan också vara bra att ha med en anmälningslista genast för dem som blir så motiverade att de inte behöver någon betänketid. (Se bilaga 9 för ett exempel på en anmälningslista). Viktigast är ändå att man ser till att de vet vem de ska kontakta när de har fått fundera på saken.

När man planerar att börja informera om FinTandem lönar det sig att förbereda sig ordentligt med ett proffsig pressmeddelande.

Ett bra meddelande:

- innehåller en nyhet – är inte reklam
- väcker målgruppens intresse (vem är målgruppen?)
- når målgruppen (fundera vilken informationskälla som är mest lämplig för att nå målgruppen: radio, tidningar, anslagstavlor etc.)
- är språkligt och utseendemässigt klart och tydligt
- berättar om det viktigaste först
- innehåller startdatum (e.dyl.) och kontaktuppgifter för mer information
- använder bilder ändamålsenligt ("En bild säger mer än tusen ord".)
- ligger bra tidsmässigt

När man meddelar pressen är det alltid bra att bädda färdigt med eventuella intressanta personer de kan intervjua, så att de känner att de inte behöver jobba för mycket för att skriva en intressant artikel eller intressant inslag. Se exempel på inbjudan till pressen i bilaga 10.

8. ANMÄLNINGAR OCH DATABAS

Ulrica Taylor & Pia Sandås

Excel-fil som databas

Under de första åren användes en excel-fil som databas för att hantera anmälningarna. Det var främst koordinatorena som ansvarade för att sätta in alla uppgifter i databasen, men även kanslipersonal hade tillgång till databasen via ett internt nätverk.

De uppgifter vi ville ha in av de anmälda och vilka därmed bildade kategorier i excel-filen var följande:

- **namn**
- **adress**

Behövs när t.ex. FinTandemhandboken och räkningen ska skickas ut och för institutens uppgifter om studerandena. Här får man också insyn i hur deltagarna passar ihop med tanke på boningsort. Om de bor väldigt långt ifrån varandra bör man kanske kontrollera med båda partner att det är praktiskt möjligt för dem att träffas.

- **telefonnummer**
- **e-postadress**

E-posten blev under årens lopp, allteftersom deltagarantalet växte, det smidigaste sättet att sprida information till deltagarna. De som endast sporadiskt använder sin e-post eller som inte hade e-post över huvudtaget kontaktas via telefon eller via vanlig post.

- **modersmål**

Detta är det språk som deltagarna ger i utbyte mot tandemspråket. Här är det mycket viktigt att det verkligen är fråga om modersmålet och inte ett språk som man kan ganska bra. Det är viktigt när man fyller i databasen att man alltid anger ett språk på samma sätt, dvs. att man t.ex. inte ibland skriver *finska* och ibland *fi*. Detta underlättar sedan när man ska söka efter en partner med ett visst modersmål med hjälp av autofiltret. Samma sak gäller också för följande kategori.

- **tandemspråk**

Här uppges det eller de språk deltagarna vill lära sig. Det kan alltså ibland vara så att de gärna kan tänka sig att öva ett antal språk. Det är viktigt att

komma ihåg att vissa har angett flera språk när man söker partner med hjälp av autofiltret.

- **födelseår**

Det här är viktigt med tanke på att vi strävar efter att hitta en partner i ungefär samma ålder.

- **yrke**

Vissa har önskat sig en partner som jobbar inom samma bransch och då är det bra att ha med den kategorin. Också annars kan det vara bra att titta på ifall deltagarnas yrken passar ihop när man söker en lämplig partner. Här har vi också haft *studerande* som ett alternativ.

- **intressen**

Här var det inte möjligt att använda sig av uteslutande alternativ eftersom de flesta hade radat upp en massa olika intressen.

Dessutom sattes följande kategorier in i databasen för att underlätta hanteringen av den:

- **nummer**

Varje person som anmält sig får ett nummer. Numret ges i anmälningens ordning och underlättar när man snabbt ska hitta vem som bildar par med vem.

- **partner**

Här finns alternativen *ja* eller *nej*. Med hjälp av den funktionen kan man lätt få en lista både över de människor som redan har en partner och över dem som inte har det.

- **partnerns nummer**

Här skriver man in det nummer partnern har i excel-filen. Med hjälp av den funktionen ser man enkelt vilka personer som hör ihop.

- **har betalt deltagaravgift**

Här finns alternativen *ja* eller *nej*. Denna kategori fylls naturligtvis bara i för dem som har fått en partner.

- **övrigt**

Här har vi fyllt i övrig information som är av betydelse, t.ex. om personen vill ha en partner av samma kön eller om han/hon vill ha en partner som är i

samma livssituation (t.ex. småbarnsmamma, studerande etc.), om han/hon tillgodoräknar FinTandem som en del av sina studier eller om han/hon är anställda vid staden. Hit har vi också skrivit in de anmäldas "historia", dvs. om de av någon anledning velat byta partner och av vilken orsak.

De kanaler vi använde för att samla in information från de anmälda var telefon, e-post och handskrivna listor. Det som var mest arbetskrävande var att se till att alla uppgifter kom in. Vi var tvungna att kontakta personerna via e-post eller telefon för att få listorna kompletta.

Genom att använda sig av funktionen "autofilter" i excel (*Data > filter > autofilter*) kan man utföra många smidiga sökfunktioner. Man kan t.ex. få ut en e-postlista på de deltagare som har en partner, de som inte har betalt sin deltagaravgift etc. Man kan också använda sig av filtret i flera olika kategorier samtidigt så att man får fram t.ex. de av de anmälda som inte har en partner (*partner > nej*) och som har finska som modersmål (*modersmål > finska*). I namnkategorin kan det också vara behändigt att använda sig av funktionen för att sortera i alfabetisk ordning ifall man söker en viss person (*Data > sortera A-Ö*).

Fastän excel-filen fungerade mycket bra hade den sina nackdelar vilket gjorde att vi började fundera på att gå över till en webbaserad databas för anmälningarna. Där kan man bygga in funktioner som gör att man får in alla uppgifter på en gång utan att behöva be om dem från deltagarna - anmälan accepteras inte om inte alla fält är ifyllda.

Sedan blev systemet med excel ganska ohanterligt när det blev fråga om så pass många anmälningar som vi hade, dvs. över 200. För att underlätta hanteringen använde vi oss också av färger för att markera olika kategorier, t.ex. grön färg för dem som hade partner, röd färg för dem som hade ett udda språk i sin kombination (endera som modersmål eller som tandemspråk), lila för dem som avbrutit etc.

Webbaserad databas

I samband med att samarbetet mellan Vasa arbis och Korsholms vuxeninstitut tog form, insåg vi att systemet för anmälan till FinTandem behövde utvecklas. För att båda instituten skulle kunna ha tillgång till ett aktuellt register över anmälda till kursen beslöts det att det skulle införskaffas en databas. Följande punkter ansåg vi skulle underlätta hanteringen av FinTandemregistret: anmälan i elektroniskt form via Internet, databas med uppgifter om anmälda tillgänglig på Internet via lösenord och sökfunktioner för att smidigt kunna hitta lämpliga FinTandempar.

Den elektroniska anmälningsblanketten kan nås direkt på adresserna www.vaasa.fi/tandem eller www.korsholm.fi/tandem. Dessutom finns sidan som länk på respektive instituts hemsida www.vaasa.fi/arb och www.korsholm.fi > vuxeninstitutet. Där ska deltagare uppge följande uppgifter: namn, adress, kommun, telefonnummer, e-postadress, kön, födelseår, modersmål, intressen (välj bland 16 alternativ), språk man vill studera och övriga önskemål. Den elektroniska

anmälningsblanketten har fungerat väl och största delen av anmälningarna sker nu via Internet. En del personer föredrar att ringa och då har anmälan tagits emot per telefon och registrerats direkt på den elektroniska blanketten.

Alla anmälningar samlas i en databas som endast behöriga har tillträde till genom lösenord. De behöriga har i vårt fall varit tandemkoordinatorer och kanslipersonal på respektive institut. Databasen innehåller följande funktioner: *sökning*, *tandempar/avbryt*, *ta bort person* och *administration av databas*.

Med hjälp av funktionen *sökning* kan man forma lämpliga FinTandempar. Man kan här söka två personer enligt kommun, kön, födelseår, modersmål samt språk personerna vill studera. Man kan t.ex. söka en person som är kvinna och har svenska som modersmål och vill lära sig finska, och en annan kvinnlig person som har finska som modersmål och vill lära sig svenska. Om det i registret finns personer som motsvarar dessa profiler, listas dessa och ett FinTandempar kan formas.

Funktionen *tandempar/avbryt* ger möjligheten att söka en person, som redan har fått partner, via för- och efternamn. Ibland fungerar inte samarbetet mellan ett FinTandempar och man kan då behöva avbryta deras samarbete. Med hjälp av den här funktionen hittar man enkelt FinTandemparet i databasen och kan avbryta samarbetet. Respektive persons uppgifter finns därefter fortfarande kvar i databasen och man kan söka nya partner till dem.

Med hjälp av funktionen *ta bort person* kan man enkelt söka en person på för- och efternamn och radera personens uppgifter från databasen. Denna funktion behövs bl.a. för att inför ett nytt läsår radera gamla uppgifter från föregående läsår.

Administrationn av databasen öppnas i ett skilt fönster och innehåller en mängd olika sökfunktioner. Den är indelad i två avdelningar: *tandem - personuppgifter* och *tandem - par*. *Tandem - personuppgifter* innehåller funktioner för att söka fram personer enligt t.ex. kommun, modersmål och om personen har FinTandempartner. Man kan även redigera personuppgifter och lägga in uppgifter om räkning (huruvida den är avsänd och betald). Dessutom kan uppgifter överföras till en excel-fil. Denna funktion är praktisk för FinTandemkoordinatören vid utskick av information om närstudieträffar. Man kan då t.ex. söka fram alla personer som är bosatta i Korsholm och därefter överföra uppgifterna till en excel-fil. I excel-filen kan man sedan välja ut e-postadresser och kopiera dessa till mottagare av ett e-postmeddelande. *Tandem - par* ger en överblick över alla FinTandempar enligt namn och i den ordning de har formats. Det FinTandempar som formats senast finns således sist i listan. Även här kan man söka och redigera uppgifter på olika sätt.

Databasen är ett smidigt och mycket användbart verktyg då antalet anmälningar stiger och det blir svårt att överblicka helheten i en excel-fil. Det är även ett nödvändigt verktyg för att underlätta samarbetet mellan olika utbildningsanordnare på olika fysiska platser.

9. KONTAKT OCH STÖD TILL DE STUDERANDE

Ulrica Taylor

Trots att tandem är en autonom form av inläring får man räkna med att de studerande ändå till en viss del behöver kontakt med kursledarna och ibland även pedagogiskt stöd i sina studier. Det mesta av kontaktbehovet tillfredsställs i FinTandem vid närstudieträffarna, men ibland tar de studerande kontakt däremellan eller om de inte har möjlighet att närvara vid närstudieträffarna. Det är viktigt att signalera att kursledaren finns där som stöd ifall det behövs.

Det mesta av kontakten till de studerande handlar om praktiska saker som att informera om närstudieträffarna, att be dem om uppgifter som saknas, att be dem betala räkningen eller dylikt. Vanligen tar studerandena kontakt om det inte fungerar som de hade tänkt sig med partnern. Ibland kan man ge dem råd att pröva på olika övningar, metoder eller också måste man hjälpa dem att hitta en ny partner, ifall det inte finns förutsättningar att få det att fungera. De flesta partnerbyten beror på, att man av praktiska skäl inte får det att fungera - den ena flyttar från orten eller får ett jobb, vilket inte möjliggör att man träffas så regelbundet som tandem ändå kräver.

10. ALLMÄNNA SPRÅKEXAMINA

Marika Boström

Vad är allmänna språkexamina?

De allmänna språkexamina är språkfärdighetstest för vuxna som man kan delta i oberoende av var och hur man lärt sig språket. Inom ramen för dessa examina mäts språkfärdigheten i sådana praktiska situationer där den vuxne måste tala, lyssna till, skriva eller läsa ett främmande språk antingen i Finland eller utomlands. Betoningen ligger på kommunikationen mellan människor samt på förmågan att kunna förstå och producera språk. De allmänna språkexamina förutsätter inga specialkunskaper inom ett fackområde, utan testuppgifterna anknyter till praktiska situationer. De allmänna språkexamina kan avläggas i följande språk: svenska, finska, engelska, tyska, franska, ryska, spanska, italienska och samiska.

Ett delmål med FinTandem kan vara behovet av att förkovra sig i ett språk för att avlägga allmän språkexamen. De temaområden som nämns nedan, enligt grunderna för allmänna språkexamina, kan vara till hjälp för att öva språket med ett FinTandempar.

Temaområden i den allmänna språkexamen

Temaområdena i den allmänna språkexamen är identiska på samtliga testnivåer. Det är endast kravnivån som varierar (se Grunderna för allmänna språkexamina, bilaga 2):

- jag och min bakgrund
- hem och boende
- vardagslivet
- socialt samspel
- resor
- hälsa och välbefinnande
- arbete
- miljö och landskännedom

Vilken nivå ska man välja?

Det är möjligt att avlägga de allmänna språkexamina på grund-, mellan- och högsta nivå. Testskalan (1-6) är jämförbar med skalan i den allmänneuropeiska referensramen (A1-A2, B1-B2, C1-C2) som utarbetats av Europeiska rådet.

Testet på grundnivå motsvarar stegen 1–2 på språkfärdighetsskalan. Testet lämpar sig för vuxna som nyss har påbörjat sina språkstudier eller som då och då kommer i kontakt med människor som talar språket.

Testet på mellannivå motsvarar stegen 3–4 på språkfärdighetsskalan. Testet lämpar sig för vuxna som nått längre i sina språkstudier och som använder språket på fritiden och i sitt yrke. Testet på mellannivå kräver en rätt mångsidig språkfärdighet och kännedom om språket.

Testet på högsta nivån motsvarar stegen 5–6 på språkfärdighetsskalan. Testet lämpar sig för vuxna som ofta använder sig av språket i sitt arbete och på fritiden. Personer med ett så utvecklat språk kan anpassa sitt språkbruk till olika situationer och utan större svårigheter förstå både allmänt tal och fackspråk i anslutning till det egna facket. De kan också formulera sitt budskap exakt och nyanserat.

Vad testar den allmänna språkexamen?

Allmän språkexamen består av fem delprov, (hösten 2008 reduceras antalet till fyra och delprovet i skrivning innehåller element av strukturer och ordförråd):

1. Textförståelse
2. Skrivning
3. (Strukturer och ordförråd)
4. Talförståelse
5. Tal

Prestationerna bedöms utifrån definierade bedömningsgrunder och examinanderna ges ett intyg med en separat nivåbedömning av vart och ett av delproven samt ett allmänt betyg över färdighetsnivån baserat på resultaten i delproven.

Var kan man avlägga de allmänna språkexamina?

De allmänna språkexamina ordnas på olika orter i november och april på riksomfattande examensdagar. Arrangörerna av testet tar emot anmälningar i september och februari. Anmälan är bindande. Arrangörer är de vuxenläroanstalter (cirka 100) som fått tillstånd att ordna testen, samt vissa högskolor.

Språkkunskaper som förutsätts för att få finskt medborgarskap

För att få finskt medborgarskap krävs minst nöjaktig förmåga att i tal och skrift använda svenska eller finska. Bäst kan man visa detta genom att avlägga allmän språkexamen på minst färdighetsnivå tre.

Färdighetsnivåerna

Högsta nivå

6 – Förstår utan svårigheter alla typer av talat och skrivet språk. Små nyansskillnader i uttryck bereder endast sällan svårigheter. Talar och skriver mycket ledigt i en stil som är anpassad till situationen och kan uttrycka även mycket små betydelseskiftningar. Behärskar grammatiken och ordförrådet i nästan alla situationer och det är ovanligt med bristande behärskning av ord och strukturer.

5 – Förstår längre tal som i normalt tempo förs ansikte mot ansikte eller t.ex. i TV och radio, även om detta ibland kräver en del koncentration. Förstår strukturellt och språkligt komplexa texter och samtida litteratur. Talar och skriver ledigt och klart om olika ämnen, men ovanliga ord och komplicerade satskonstruktioner kan bereda svårigheter. Vanligen behärskar examinanden grammatiken och kan använda den, liksom också ordförrådet, mångsidigt och väl.

Mellannivå

4 – Förstår längre tal som i normalt tempo förs ansikte mot ansikte och samtal om allmänna ämnen samt tal bl.a. i TV och radio, men vissa detaljer kan bereda svårigheter. Snabbt talspråk och dialektalt språk kan vara svårt att förstå. Förstår utan svårigheter texter som handlar om allmänna företeelser, även om vissa nyansskillnader i texten kan gå förlorade. Reder sig rätt bra även i obekanta talsituationer. Kan skriva både privata och halvofficiella texter och framställa sina tankar så att de bildar ett logiskt sammanhang. Kan i tal och skrift skilja på formell och informell stil. Behärskar den elementära grammatiken och basordförrådet bra.

3 – Förstår längre talsekvenser och det centrala innehållet i många TV- och radioprogram om ämnet är någorlunda bekant. Förstår vanliga texter som inte kräver kännedom om ämnet. Tal i normalt tempo och krävande texter kan vålla svårigheter om talsekvensen är lång och ämnet främmande. Reder sig i vanliga praktiska talsituationer och kan skriva enkla sammanhängande texter om vanliga företeelser, även om grammatiska och terminologiska brister ibland stör lästrytmen. Behärskar ordförråd som är förknippat med vardagliga situationer och den elementära grammatikens centrala strukturer väl.

Grundnivå

2 – Förstår tydligt och enkelt tal som handlar om vardagliga och bekanta ämnen. Har lätt att förstå korta, enkla texter och begriper huvudpunkterna i texter som behandlar bekanta ämnesområden. Reder sig i rutinmässiga talsituationer som kräver ett enkelt informationsutbyte. Uttalet är dock bristfälligt. Kan skriva korta, enkla texter om vardagliga företeelser, men texten kan vara osammanhängande. Behärskar den mest elementära grammatiken och det centrala basordförrådet.

1 - Förstår enkla och elementära uttryck vid långsamt och tydligt tal som handlar om företeelser förknippade med det egna livet eller den omedelbara konkreta omgivningen. Kan hitta information i enkla texter. Reder sig i mycket enkla talsituationer, men talet är långsamt med långa pauser och uttalet är bristfälligt. Kan skriva mycket korta texter, dock med åtskilliga språkliga brister. Känner till det mest elementära ordförrådet och en del av den elementära grammatikens strukturer.

Tilläggsuppgifter fås på adressen www.oph.fi/svenska > examenstjänster > allmänna språkexamina, samt av arrangörerna av testet och av språklärarna.

11. VANLIGA PROBLEM

Pia Sandås

Vanligtvis fungerar samarbetet mellan FinTandempartnerna mycket bra, eftersom ålder och livssituation beaktas då FinTandemparet skapas. Ibland kan dock svårigheter uppstå. Här följer exempel på vanliga problem.

1) Det kan förekomma obalans mellan de två personerna i partnerskapet, vilket kan bero på olikheter i personligheterna, t.ex. kan den ena personen vara mycket tystlåten eller inte tillräckligt aktiv.

2) Det kan förekomma svårigheter att hitta en tid eller komma överens om en tid för att träffas. Detta har ofta sitt ursprung i en dålig planering av tiden. Vi rekommenderar att FinTandemparen bestämmer tid och plats för följande träff innan de skiljs åt efter en träff.

3) Det förekommer att personer meddela, att de har flera modersmål även om de inte är tvåspråkiga. En dylik överskattning av sina språkkunskaper kan vara problematisk, då högkvalificerade språkanvändare deltar i FinTandem för att få tala målspråket med en person som har modersmålskompetens.

4) Personer kan ibland anmäla sig till FinTandem i syfte att söka sig en partner för ett förhållande. Vår utgångspunkt är därför att så långt det är möjligt skapa partnerskap där båda deltagarna har samma kön.

5) Svårigheter kan eventuellt uppstå om personer (p.g.a. bristande språkkunskaper) blir beroende av sin FinTandempartner för att sköta samhällsliga ärenden. Samtidigt har FinTandemdeltagare även upplevt det som givande att kunna vara till stöd och hjälp i sådana situationer.

6) Det kan ställa till praktiska problem om parterna i ett FinTandempar har böningsorter med långt avstånd emellan.

Som FinTandemkoordinator är det viktigt att uppmuntra deltagare att ta kontakt om det uppstår problem i samarbetet med tandempartner. Som första åtgärd kan det vara bra att uppmana deltagaren att samtala med sin FinTandempartner om svårigheten och försöka komma överens om en förändring. I vissa fall, om så önskas, kan även koordinatorn ta kontakt med partnern och samtala om ärendet. FinTandemkoordinatorn kan också komma med som stöd under en del av en FinTandemträff. Om detta inte hjälper kan partnerskapet avbrytas och man kan söka efter en ny FinTandempartner.

LITTERATUR

Brammerts, Helmut (2003). Språkinläring i tandem och inlärautonomi. Om utvecklingen av ett koncept. I: *Självstyrd språkinläring i tandem. En handbok Rapport nr 13*, 13–21.

Brammerts, Helmut & Mike Calvert (2003). Att lära genom kommunikation i Tandem. I: *Självstyrd språkinläring i tandem. En handbok Rapport nr 13*, 31–43.

Brammerts, Helmut, Mike Calvert & Karin Kleppin (2003). Mål och vägar vid en enskild studiehandledning. I: *Självstyrd språkinläring i tandem. En handbok Rapport nr 13*, 57–65.

Jonsson, Bengt (1994). Tandem Ruhr-Universität Bochum – Mitthögskolan – ett utbildningsideologisk projekt med didaktiska förtecken. I: *Språk – utvärdering – test. Rapport från ASLA:s höstsymposium Karlstad, 10-12 november 1994*, 73–82. Utg: Moira Linnarud. Uppsala 1995: ASLA, Svenska föreningen för tillämpad språkvetenskap.

Jonsson, Bengt (red.) (2003). *Självstyrd språkinläring i tandem. En handbok Rapport nr 13*. Härnösand: Department of Humanities, Mid Sweden University.

Karjalainen, Katri (2005). Tandem: teori och praktik. Tandeminläring i Vasa. Opublicerad avhandling pro gradu. Vasa vetenskapliga bibliotek Tritonia.

Kleppin, K. & H. Raabe (2000). Zur Helferrolle im Tandemdiskurs. In: *Kognitive Aspekte des Lehrens und Lernens von Fremdsprachen*, 354–372. Tübingen: Gunter Narr Verlag.

Little, David (2003). Språkinläring i tandem och inlärautonomi. I: *Självstyrd språkinläring i tandem. En handbok Rapport nr 13*, 23–29.

Utbildningsstyrelsen (2002). Grunderna för allmänna språkexamina. Föreskrift 55/011/2001. Helsingfors.

BILAGA 1

FINTANDEM - AKTIVITETSTIPS

FILMER

Titta tillsammans på en film på det ena tandemspråket, endera på bio eller hemma.

- Om texten är på det andra språket får båda öva och ni kan t.o.m. diskutera hur översättningen är gjord.
- Om ni tittar på DVD kan ni också välja att ha textningen på samma språk, vilket kan underlätta förståelsen för den som har det som tandemspråk. Titta följande gång på en film på samma sätt men på det andra språket.
- Diskutera filmen endera direkt efter att ni har sett den eller vid följande FinTandemträff. Ni kan också ta reda på mer om filmen innan ni tittar på den. Tala om era förväntningar innan ni ser på filmen och fundera efteråt över om de förverkligades.
- Ni kan samtidigt också diskutera andra filmer ni har sett, era favoritregissörer, vilken typ av filmer ni tycker om/inte tycker om etc.
- Presentera er favoritskådespelare/favoritregissör för varandra och berätta om honom/henne och hans/hennes produktion.
- När ni ser på filmen kan ni anteckna svåra eller intressanta ord och uttryck som ni kan gå igenom efteråt.

TEATER

Eftersom det i Vasa finns både en finsk- och en svenskspråkig teater kan ni gå på teater tillsammans.

- Ta på förhand reda på information om pjäsen och diskutera. Läs t.ex. recensioner av pjäsen på förhand. Jämför sedan med hur ni själva upplevde pjäsen.
- Den, vars tandemspråk ni går och ser på pjäsen på, kan beställa biljetterna på tandemspråket för att få ytterligare övning.
- Diskutera pjäsen och teater i allmänhet efteråt.
- Om det är möjligt – gå och se pjäsen på båda tandemspråken.

Frågor man kan använda sig av när man diskuterar en film eller en teaterpjäs

- Vilken reaktion framkallade filmen/pjäsen hos mig? Varför?
- Vilket budskap hade filmen/pjäsen?
- På vilka punkter håller du med? På vilka punkter håller du inte med?
- Hur användes tekniken? (regi, scenografi, musik, ljussättning, koreografi etc.)
- Får filmen/pjäsen dig att tänka på någon annan film/pjäs du har sett eller någon bok du har läst? – Varför?
- Diskutera huvudkaraktärerna. Hurudana var de? Vilka var det lätt/svårt att identifiera sig med? – Varför?
- Vad kan man lära sig av filmen/pjäsen?

BÖCKER

- Diskutera era läsvanor och rekommendera böcker för varandra. Bekanta er med litteratur skriven på tandemspråket. Ni kan turvis "guida" varandra.
- Presentera er favoritförfattare för varandra, berätta om honom/henne och hans/hennes produktion.
- Läs tillsammans en bok på det ena språket, t.ex. ett kapitel inför varje FinTandemträff. På träffen kan ni sen diskutera det lästa kapitlet.
- Läs böcker som har översatts från det ena tandemspråket till det andra och diskutera översättningen.
- Om boken finns på båda språken kan ni komma överens om att läsa två kapitel inför varje träff (eller mer om ni så vill) och sedan diskutera det ena kapitlet på det ena tandemspråket och följande kapitel på det andra språket.
- Ni kan förbereda frågor om ord eller uttryck i det avsnitt ni har läst tills ni träffas.
- Gå till biblioteket tillsammans.

TIDNINGAR

Läs tidningar tillsammans.

- Läs på förhand en intressant artikel på tandemspråket. Berätta om den för din FinTandempartner och diskutera tillsammans det ämne den behandlar.
- Läs tidningar tillsammans och hjälp varandra med svåra ord och uttryck.
- Skaffa samma tidskrift på båda språken och jämför artiklarna i dem.
- Ni kan ta med tidningar åt varandra att läsa.

SPEL

Många spel utvecklar språkförmågan och erbjuder dessutom ett trevligt sätt att lära sig på.

- Olika ordförklaringspel (t.ex. Alias) utvecklar språkförmågan och ordförrådet.
- Frågesportspel såsom t.ex. Trivial Pursuit innehåller ofta även information om den ifrågavarande kulturen.
- Ni kan spela spel tillsammans med den ena partnerns vänner eller familj. Kom ihåg att inte kräva alltför mycket av den som håller på och lär sig språket.
- Om ni känner andra tandempar kan ni bjuda in ett eller flera par och spela tillsammans.
- I många pubar och restauranger finns det spel man får låna, åtminstone på svenska och finska.

FESTER

Om du ska ha en fest för dina vänner kan du också bjuda in din FinTandempartner. På så sätt får din partner öva sitt tandemspråk också med andra än dig själv.

- Till en början kan det vara spännande att tala det främmande språket med någon man inte känner, men om man berättar lite om studierna i FinTandem kommer man bra igång och de andra är säkert förstående om man inte alltid hittar de rätta orden på tandemspråket.
- Olika människor talar på lite olika sätt så därför är det alltid nyttigt att pröva på att tala även med andra än med FinTandempartneren.

MATLAGNING

- Läs recept tillsammans. Diskutera namn på ingredienser, hur man instruerar på respektive språk, hur man använder måttsbegrepp, vad kärlen och redskapen heter.
- Välj ut recept på maträtter som ni kan laga tillsammans. Gör det gärna hemma hos varandra och gör det på ett språk åt gången. Diskutera kring matlagningen och berätta hela tiden vad ni gör på det språk ni övar för tillfället. Diskutera även kring dukningen och begrepp som har med det att göra. Om ni vill kan ni göra så att ni byter språk när ni äter och diskuterar det ni har varit med om på det andra språket.

- Diskutera eventuella kulturskillnader ifråga om mat och mattraditioner i samband med olika högtider. Ni kan också diskutera individuella skillnader ifråga om matvanor, dieter etc.

FAMILJEN

- Detta är ett ämne som man gärna kan diskutera t.ex. i samband med ett besök hemma hos FinTandempartnern. Man kan berätta om sin familj genom att visa bilder ur ett fotoalbum. Om bägge parter har småbarn kan man gärna ta med dem på en FinTandemträff och diskutera medan de leker. Då kommer samtalsämnen ganska naturligt.
- Om man vill kan man också till någon FinTandemträff ta med en familjemedlem, släkting eller varför inte en vän som har kunskaper i tandemspråket som gäst.

MUSIK

- Välj ut någon av dina favoritartister och presentera henne/honom samt någon av hennes/hans sånger. Gå igenom en sångtext tillsammans. Detta kan man göra både så att man presenterar en artist på sitt modersmål och den andra ska förstå och ställa frågor och lära sig en sångtext ELLER också väljer man en artist som sjunger på tandemspråket. På det sättet hamnar man också i förberedelseskedet att träna tandemspråket.
- Om ni båda tycker om att sjunga kan ni gärna sjunga sånger på båda språken tillsammans.
- Gå på en konsert tillsammans och diskutera den efteråt.

TV

- Bestäm på förhand att ni båda ska se på ett program på vardera språket. Diskutera när ni träffas t.ex. innehåll, karaktärer, teman som kom upp, svåra ord, talesätt, fraser som ni antecknat medan ni tittade, språket i allmänhet som användes (var det högspråk, slang, någon speciell accent eller dialekt som användes).
- Ni kan t.ex. bestämma att ni tittar på liknande program på respektive språk som t.ex. nyheterna och diskuterar dem – kan kombineras med att läsa om samma nyheter i någon dagstidning.

GUIDNING /TURISTINFO

- Om det är möjligt förbered er att guida varandra på varandras arbetsplatser eller på er egen ort/i er egen stadsdel.
- Använd material om Vasa från Turistinfo på båda språken – diskutera innehåll, jämför ordförrådet. Gå eventuellt tillsammans och besök de ställen som beskrivs.
- Gå på arrangerade guidade rundturer på respektive språk t.ex. vid något av våra museer. De ordnas med jämna mellanrum.

ANVÄNDBARA LÄNKAR

<http://www.slf.ruhr-uni-bochum.de/>

Information om tandem, olika övningar och tips. Finns på danska, tyska, engelska, spanska, franska, italienska, holländska, ryska och svenska.

<http://www.slf.ruhr-uni-bochum.de/etandem/etindex-de.html>

Information om eTandem men också om tandemprinciperna. Finns på 14 språk, även på finska.

<http://www.esperanto.se/kiosk/index.html>

Tidningar från alla världsdelar, 15627 länkar från 213 länder.

http://www.tu.se/tu_medier.html Svenskspråkiga dagstidningar.

<http://www.lib.helsinki.fi/suoma> Finska webbtidningar.

<http://www.onlinenewspapers.com/> Webbtidningar från hela världen.

Matlänkar:

<http://www.bbc.co.uk/food/> - engelska

<http://www.yle.fi/matochfritid/> - YLEs svenska matsidor

<http://makupaloja.vuodatus.net/> - recept på finska

<http://www.snellman.fi/> - recept på finska och svenska

http://www.google.com/Top/World/Svenska/Hus_och_hem/Matlagning/Recept_samlingar/ - länklista på svenskspråkiga receptsidor

Filmlänkar:

<http://www.cinema.se/> - svenska

<http://film.nu/> - svenska

<http://www.elokuvamaailma.net/> - finska

<http://www.empireonline.co.uk/> - engelska

Musiklänkar:

<http://www.sjoki.uta.fi/~latvis/yhtyeet/index.html> - finska grupper

<http://www.allmusic.com/> - engelska

Länkar om Vasa och Finland:

<http://www.vaasa.fi/> Här kan man välja att läsa om Vasa på finska, svenska, engelska eller tyska.

<http://virtual.finland.fi/> Här kan man läsa om Finland på engelska, tyska, franska, ryska och spanska.

Här kan du läsa om Finland på finska, svenska och engelska

<http://www.suomi.fi/suomifi/suomi/index.html>.

Andra länkar om Finland på finska <http://fi.wikipedia.org/wiki/Suomi>, svenska

<http://sv.wikipedia.org/wiki/Finland> och engelska

<http://en.wikipedia.org/wiki/Finland>.

BILAGA 2

Diskussionsunderlag – närstudieträff III

Diskutera följande punkter i er grupp. Utse en sekreterare och anteckna det som sägs i punkterna 2-10. Skriv gruppmedlemmarnas namn på anteckningspappret.

1. Presentera dig själv kort och berätta om din FinTandempartner.
2. Berätta om hur du har upplevt tandeminläring. Hur har det fungerat? Ange för- och nackdelar.
3. Har din syn på språkinläring förändrats genom att du har deltagit i FinTandem? På vilket sätt?
4. Har dina språkkunskaper förbättrats? Berätta hur.
5. Berätta om vad ni har gjort när ni har träffats. Vilka typer av material har ni använt? Ge exempel på bra aktiviteter. Finns det exempel på aktiviteter som INTE har fungerat?
6. Hur har ni planerat fortsättningen?
7. Är det något som du och ditt par har upplevt att ni skulle behöva hjälp med? Vad?
8. Har du haft hjälp av FinTandemhandboken? På vilket sätt? Vad saknar du i handboken?
9. Vad tycker du är viktigast för att tandeminläring ska fungera så bra som möjligt?
10. Övriga kommentarer (om praktiska arrangemang, information etc.)

BILAGA 3

NOPPAPELI

Pelisäännöt

Tämä peli auttaa teitä tutustumaan toisiinne paremmin. Säännöt ovat hyvin yksinkertaiset:

- Molemmilla on pelinappula, jolla yritetään päästä maaliin.
- Ensiksi maaliin päässyt voittaa.
- Noppaa heitetään vuorotellen ja liikutaan silmäluvun osoittama askelmäärä. (Vaikka heittäisi kuutosen, ei saa heittää uudestaan.)
- Teidän täytyy vastata siihen kysymykseen, joka ruudussa lukee. Jos olette ruudussa "Vapaa kysymys" täytyy parinne nopeasti keksiä teille kysymys.
- Teillä on kaksi pelilautaa, yksi kummallakin kielellä. Aloitate pelin jommallakummalla laudoista ja käytätte vain sitä kieltä. Kun ensimmäinen teistä ohittaa ruudun, jossa on lippu (ruudut 9, 20, 29, 37), vaihdatte pelilautaa ja kieltä.

Sanontoja

Sinun vuorosi.

Minun vuoroni.

Heitä?/ Aloitahan sitten!

Älä huijaa!

Sinä huijaat.

Sitä ei lasketa!

Nyt sinulla oli onnea!

Minä heitin kakkosen, minä tarvitsen nelosen.

1 Alku		21 Mitä <i>onnellisuus</i> merkitsee sinulle?	22 Kerro maasta, josta olet kiinnostunut
2 Onko sinulla lemmikkieläimiä?		20 Vapaa kysymys	
3 Mitä haluaisit tehdä?		19 Mistä olet ylpeä?	
4 Vapaa kysymys		18 Mikä on/oli lempiaineesi koulussa?	
5 Kerro lukemastasi hyvästä kirjasta		17 Kerro viimeisimmästä lomastasi	
6 Minkälaisia vaatteita käytät mieluiten?		16 Kerro perheestäsi	
7 Mikä on lempimusiikkiasi?		15 Nimeä jotakin vaarallista	
8 Mitä teit viime sunnuntaina?		14 Vapaa kysymys	
9 Vapaa kysymys		13 Suunnitelmasi ensi viikolle?	
10 Miltä huoneesi/asuntosi näyttää?	11 Miten menet kouluun/töihin/yliopistolle?	12 Mitä TV-ohjelmaa katsot mielelläsi?	

23 Mistä vuodenaajasta pidät eniten?	24 Mitä teet aina iltaisain?		44 Maali
	25 Vapaa kysymys		43 Mitä et tee kovin mielelläsi?
	26 Mitä teet huvitellessasi?		42 Vapaa kysymys
	27 Mikä huolestuttaa sinua?		41 Sano jotakin mielestäsi naurettavaa
	28 Mikä saa sinut nauramaan?		40 Kummasta pidät enemmän, tunteista vai merestä? Miksi?
	29 Vapaa kysymys		39 Millainen unelmien naisesi/miehesi olisi?
	30 Kerro näkemästäsi unesta		38 Miltä unelmahuoneesi/asuntosi näyttäisi?
	31 Mitä toivot tulevaisuudelta?		37 Vapaa kysymys
	32 Mikä on todellinen unelmatyösi?		36 Kuka on paras ystäväsi?
	33 Vapaa kysymys	34 Mitä mieltä olet tupakoitsijoista?	35 Onnellinen hetki elämässäsi oli...

BILAGA 4

FinTandem UTVÄRDERING

Titta på dina målsättningar och fundera över hur bra du har uppnått dem. **Motivera dina svar**, speciellt de nekande.

1. Jag har nått mina huvudmål.

Ja / Delvis / Nej

2. Jag har gjort framsteg.

Ja / Delvis / Nej

3. FinTandem passade mig som inlärare.

Ja / Delvis / Nej

4. Jag följde metoden.

Ja / Delvis / Nej

5. Jag har lärt mig nya inlärningstekniker.

Ja / Delvis / Nej

6. Jag är nu bättre på att styra min egen inlärning än före kursen.

Ja / Delvis / Nej

7. Mål som jag inte har nått:

8. Annat som jag har lärt mig:

9. Övriga synpunkter på FinTandem:

10. Mina synpunkter på de praktiska arrangemangen (information och stöd från koordinatorena, närstudieträffarna etc.)

BILAGA 5

Vill du lära dig finska, engelska, tyska eller något annat språk på ett nytt och spännande sätt?

Varför inte pröva på

TANDEMINLÄRNING

vid Vasa arbis och Korsholms vuxeninstitut?

Bli bättre på ett språk genom att diskutera med någon som har det som modersmål och som i sin tur vill lära sig ditt modersmål bättre. Ni bestämmer själva var, när och hur ofta ni träffas och vad ni samtalar om. På detta sätt lär du också känna en annan kultur och får en ny vän samtidigt som du lär dig språket.

Fem gemensamma närstudieträffar ordnas parallellt under läsåret vid Korsholms vuxeninstitut och Vasa arbis. Den första äger rum **onsdagen den 4.10 kl. 17.30 vid Korsholms vuxeninstitut** eller **torsdagen den 5.10 kl. 18 vid Vasa arbis**.

Vid t.ex. gymnasier finns det möjlighet att få tandemkursen godkänd som en tillämpad kurs. Vid närstudieträffarna får man tips om olika typer av övningar och får möjlighet att dela med sig av sina tandemfarenheter med andra tandempar. Kursavgift 15 € betalas när du har fått en partner. I kurspriset ingår också en tandemhandbok där man får hjälp med att komma igång.

Till tandem kan du anmäla dig under hela läsåret.

Anmäl dig via www.vaasa.fi/tandem, www.korsholm.fi/tandem eller kontakta:

Vasa arbis

Språklärare FM Marika Boström tfn 325 3506,

e-post marika.bostrom@vaasa.fi

Kurssekreterare tfn 325 3504

Korsholms vuxeninstitut

Språklärare FM Pia Sandås tfn 327 7263,

e-post pia.sandas@korsholm.fi

Kansli tfn 327 7260, 327 7261

F i n T a n d e m

VAD ÄR DET?

FinTandem – vad är det?

Tandem är förutom en cykel också ett sätt att lära sig språk. Genom tandemmetoden lär sig två individer med olika modersmål varandras språk genom växelverkan. Målet är att tandemparet träffas under två timmar per vecka, endera två timmar i gången eller i två entimmes pass och talar vardera tandemspråket (som är den andras modersmål) en timme. På detta sätt får deltagarna båda öva sig i att använda tandemspråket och den som har det som modersmål kan rätta till fel och fungera som språklig modell. Tandeminläring är alltså språkinläring genom kommunikation med en infödd talare.

Vasa arbis har sysslat med tandemminläring sedan läsåret 2002–03 och har utvecklat en kursmodell som heter FinTandem. Läsåret 2006–07 inledde Korsholms vuxeninstitut och Vasa arbis ett samarbete för att öka möjligheten för de anmälda att hitta en FinTandempartner. Det vanligaste språkparet i FinTandem har varit finska-svenska, vilket är ganska naturligt då dessa språk lever sida vid sida i vår region. Som exempel kan vi nämna ett FinTandempar där den ena kommer från ett svenskspråkigt och den andra från ett finskspråkigt hem. De vill lära sig varandras modersmål och talar alltså en timme finska och en timme svenska varje vecka. Båda vänjer sig vid att använda det andra språket och lär sig både genom att tala och genom att lyssna till sin partner. Samtidigt får de lära sig om den andra kulturen och får en ny god vän på köpet.

I tandemminläring finns två principer: principen om *självstyrdhet* och principen om *ömsesidighet*. *Självstyrdhet* betyder att bägge parter själva får bestämma om de mål och de medel som de ska använda för sin inläring. I praktiken bestämmer de alltså själva vad de gör och vad de ska diskutera när de pratar de språk de vill lära sig. Paret bestämmer tillsammans var, när och hur ofta de ska träffas. *Ömsesidighet* betyder att båda parter ska gagnas av samarbetet. Partnerskapet ska vara så rättvist som möjligt så att parterna använder lika mycket tid för båda språken och att båda stöder varandra i lika hög utsträckning. Därför är det viktigt att båda åtminstone behärskar grunderna i det språk de vill lära sig så att paret kan kommunicera på båda språken. Språken ska helst inte alls blandas.

Förutom de två grundprinciperna finns det egentligen inga andra regler, utan deltagarna kan själva bestämma vilka aktiviteter de vill pröva på. Det finns många alternativ: fri diskussion, diskussion kring förutbestämda ämnen, gemensam läsning och genomgång av texter, tv-program eller filmer på målspråken, teaterbesök, föreläsningar etc. Eftersom det också är meningen att deltagarna ska få bekanta sig med den andra kulturen kan t.ex. matlagning tillsammans vara en ypperlig övning. Träffas kan man var som helst: på kafé, hemma, i motionsspåret eller på gymmet. Genom att variera både typer av övningar och de ställen man träffas på kan man utveckla sitt språk på ett mångsidigt och intressant sätt.

FinTandem lämpar sig mycket väl för studerande då det i vår region finns många läroanstalter där det går både svensk- och finskspråkiga studerande och allt fler studerande med även andra modersmål. Båda parterna behöver inte vara studerande men en liknande livssituation kan vara till hjälp när man väljer samtalsämnen. FinTandem passar bra som stöd och komplement till skolans språkstudier. Dessutom erbjuder FinTandem ett sätt för dem som deltar att få en ny vän för livet.

Vid de gemensamma närstudieträffarna som Vasa arbis och Korsholms vuxeninstitut ordnar får man tips om olika typer av övningar och får möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter med andra FinTandempar.

FinTandem 2006-2007

Under läsåret 2006-07 ordnas fem närstudieträffar parallellt vid Korsholms vuxeninstitut och Vasa arbis. De första närstudieträffarna och informationstillfällena äger rum **onsdagen den 4.10 kl. 17.30 på Korsholms vuxeninstitut** eller **torsdagen den 5.10 kl. 18 på Vasa arbis**. Välj den dag som passar dig bäst (samma innehåll i de parallella närträffarna). Tidpunkten för de andra närstudieträffarna meddelas senare.

I år kommer vi att systematiskt samarbeta med Vasa universitet och gymnasier i Vasa och Korsholm. Vid gymnasierna finns det möjlighet att få FinTandemkursen godkänd som en tillämpad kurs genom att regelbundet föra dagbok över träffarna med FinTandempartnern och genom att delta i närstudieträffarna (sammanlagt 38h). Kursen kan användas som stöd för andra språkstudier eller som förberedelse inför en utlandsvistelse för att få flyt på språket. Vid närstudieträffarna får man tips om olika typer av övningar och möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter med andra FinTandempar. I kurspriset ingår också en FinTandemhandbok där man får hjälp med att komma igång. **Till FinTandem kan man anmäla sig under hela läsåret.**

Läsåret 2006-07 utarbetar Vasa arbis och Korsholms vuxeninstitut en handbok för koordinators om kursmodellen FinTandem. Handboken ska kunna användas av andra utbildningsinstanser i flerspråkiga regioner. Projektet är finansierat av Utbildningsstyrelsen.

Koordinatorer för kursen vid Vasa arbis är FM *Katri Karjalainen*, FM *Marika Boström* och vid Korsholms vuxeninstitut FM *Pia Sandås*.

Vill du veta mera eller anmäla dig till årets kurs?

För mer information om metoden kontakta Katri Karjalainen
katri.karjalainen@vaasa.fi.

Anmäl dig till FinTandem via:

www.vaasa.fi/tandem eller www.korsholm.fi/tandem

Eller kontakta:

Vasa arbis

Språklärare FM Marika Boström tfn 325 3506,
e-post marika.bostrom@vaasa.fi
Kursekreterare tfn 325 3504

Korsholms vuxeninstitut

Språklärare FM Pia Sandås tfn 327 7263,
e-post pia.sandas@korsholm.fi
Kansli tfn 327 7260, 327 7261

Kursavgift 15 € betalas när du har fått en partner.

BILAGA 7

TILLGODORÄKNANDE AV KURS I FinTandem

Läroanstalter har, beroende på intresse, möjlighet att erbjuda sina studerande FinTandem som en del av deras studier.

I praktiken betyder det att de studerande som deltar i kursen får ett intyg från Vasa arbis/Korsholms vuxeninstitut. Därefter uppvisar studerandena intyget på den egna skolan.

Kursen i FinTandem tar 32 veckor (från den första närträffen till den sista). Genom att följa rekommendationen att träffas två timmar i veckan, kan studeranden under kursen alltså använda 32 timmar för ett främmande språk (totalt 64 timmar till träffarna) och därtill delta i närträffarna, totalt 10 timmar. Läroanstalterna kan själva bestämma hur många träffar räknat i timmar som behövs för att skolan ska godkänna studierna. I Vasa krävs till exempel för en gymnasiekurs 38 timmar, som studeranden kan skaffa sig genom att träffa sin tandempartner 28 timmar (14 timmar/språk) och delta i 10 närträffar. För att få räkna språkpraktiken vid universitetet till godo krävs 40 timmars praktik på svenska (totalt 60 timmar i form av träffar med tandempartner + 10 timmar närträffar). Gymnasisterna får skriva sin FinTandemdagbok på sitt modersmål, universitetsstuderandena på målspråket.

Studerandena skriver dagbok för varje FinTandemträff. En modell för hur dagboken kan se ut får studerandena från FinTandemhandboken för studerande. Då studerandena uppnått timkravet lämnar de in dagboken till arbis/vuxeninstitutet och får ett intyg på att de deltagit. På basen av intyget godkänner läroanstalterna studiepoängen/kurserna enligt de krav skolan i fråga ställer.

SAMMANDRAG

- FinTandem arrangeras av Vasa arbis/Korsholms vuxeninstitut
- Deltagarna för dagbok över sina träffar (modell i FinTandemhandboken)
- Arbis/vuxeninstitutet ger deltagarna ett intyg på basen av dagboken.
- Läroanstalten bestämmer timantalet som godkänns och om studeranden får räkna till godo endast de timmar som studeranden talat målspråket eller om också de timmar som studeranden talat sitt modersmål får räknas till godo.
- Läroanstalten bestämmer också på vilket språk studeranden ska skriva dagboken.

BILAGA 8

Vaasan kaupunki

Henkilöstökoulutus

Vasa stad

Personalutbildning

Arvoisa toisen kotimaisen tai toja kehittämään lähtenyt kaupungin työntekijä!

Toivotan Sinulle menestystä ja antoisaa oppimista tapahtumissa tandem-koulutuksessa.

Vaasan kaupunki työnantajana tarjoaa työntekijöilleen toisen kotimaisen kielen osalta tandem-koulutuksena kielen opiskelua Vasa arbetarinstiutissa niin, että se tapahtuu osittain työajalla ja ettei siitä tarvitse maksaa osallistumismaksua.

Pelisäännöt ovat seuraavat:

- ensimmäinen edellytys sille, että voit lukea työajaksi tandem-tapaamisista, on se, että olet sopinut osallistumisestasi esimiehesi kanssa ja hän on hyväksynyt Sinun osallistumisesi koulutukseen
- 7.10. pidetyn info-tilaisuuden saa tällöin laskea työajaksi 1 tunnin osalta
- tandem-tapaamisten osalta saa laskea työajaksi 1 tunti/viikko, perustuen kuitenkin toteutuneisiin tapaamisiin
- tandem-koulutuksesta ei voi aiheutua ylityötä eikä siitä makseta ilta- eikä muita epämurkavan työajan tai vastaavia korvauksia
- osallistuminen yhteisiin tilaisuuksiin tapahtuu ensimmäistä info-tilaisuutta lukuun ottamatta omalla ajalla
- työnantaja ei korvaa muita tandem-koulutuksesta aiheutuvia kuluja
- työnantaja maksaa osallistumismaksun.

Vastaa mielelläni asioita koskeviin tiedusteluihin, joten ota yhteyttä, jos jokin asia mieltäsi askarruttaa.

Opi skelun iloa toivottaen

Maarit Broms

Maarit Broms

koulutussuunnittelija

puh. 325 1106, 040-7700128

email: maarit.broms@vaasa.fi

BILAGA 9

FinTandem närstudieträff I

Namn, kommun / Nimi, kunta / Name and municipality :	Namn, kommun / Nimi, kunta / Name and municipality :
1.	26.
2.	27.
3.	28.
4.	29.
5.	30.
6.	31.
7.	32.
8.	33.
9.	34.
10.	35.
11.	36.
12.	37.
13.	38.
14.	39.
15.	40.
16.	41.
17.	42.
18.	43.
19.	44.
20.	45.
21.	46.
22.	47.
23.	48.
24.	49.
25.	50.

BILAGA 10

Hej!

FinTandem – Vad är det? Tandem är förutom en cykel också ett sätt att lära sig språk, genom kommunikation med en infödd talare. Läsåret 2006-2007 inleder Korsholms vuxeninstitut och Vasa arbis ett samarbete för att öka möjligheten för de anmälda att hitta en FinTandempartner.

Vi hoppas att (Vasabladet) inom kort kontaktar någon av oss tre koordinatörer i FinTandem för en intervju. Vi vill lyfta fram följande saker:

- Tandem är språkinläring genom fria samtal (bakgrundsfakta i bifogad bilaga).
- Fr.o.m. detta läsår samarbete mellan Vasa arbis och Korsholms vuxeninstitut
- Intresset för FinTandem har ökat. Första läsåret 2002-03 fick 46 personer en FinTandempartner. Under läsåret 2005-06 var antalet redan över 150.
- Har fått finansiering av Utbildningsstyrelsen för att under 2007 utarbeta en riksomfattande handbok för koordinatörer. Handboken ska fungera som modell för övriga två- och flerspråkiga regioner i Finland, t.ex. i östra Finland (ryska-finska).
- Gymnasiestuderande i Vasa och Korsholm samt Vasa universitets studerande kan räkna kursen till godo i sina studier eller som språkpraktik.
- Vasa stads anställda får kursen som fortbildningsförmån.
- Främjar kontakterna mellan svensk- och finskspråkiga i vår region. Ger nya Vasabor och Korsholmare med annan språklig bakgrund möjlighet att skapa sociala kontakter och integrera sig i samhället.
- FM Katri Karjalainen skriver sin doktorsavhandling vid Vasa universitet om FinTandem. Professor Christer Laurén är initiativtagare till projektet med tandemläring.

Kontaktpersonerna och koordinatörerna för FinTandem berättar gärna mera:

FinTandemkoordinator och forskare FM Katri Karjalainen tfn 040 702 7981,

e-post katri.karjalainen@uwasa.fi

Vasa arbis

FinTandemkoordinator och språklärare FM Marika Boström tfn 325 3506,

e-post marika.bostrom@vaasa.fi

Korsholms vuxeninstitut

FinTandemkoordinator och språklärare FM Pia Sandås tfn 327 7263,

e-post pia.sandas@korsholm.fi

*** Ni kan även kontakta följande person som prövat språkinlärning genom FinTandem:**

Med vänlig hälsning

Marika Boström, Katri Karjalainen, Pia Sandås

* Ni kan fråga en kursdeltagare om han/hon kan tänka sig att stå till förfogande för intervjuer och om ni kan bifoga hans/hennes kontaktuppgifter i pressmeddelandet.

Logo för FinTandem:

Ben Sandvik

www.vaasa.fi/arbis

www.korsholm.fi > vuxeninstitutet